

BRUYNE, Camiel L.A. de (Pollinkhove 25 maart 1861 – Gent 29 maart 1937).

Was als student natuurwetenschappen aan de universiteit van Gent actief bij 't Zal wel gaan. In 1885 promoveerde De Bruyne tot doctor. Later werd hij werkleider, assistent, buitengewoon hoogleraar (1903) en in 1908 gewoon hoogleraar. De Bruyne werkte met professor **Julius Mac Leod** mee aan het **Natuurwetenschappelijk Genootschap** (1882) en de **Vlaamsche Natuur- en Geneeskundige Congressen**, waarvan hij enkele malen voorzitter was (1907-1908, 1912-1913, 1919-1920). Nadat Mac Leod zich terugtrok, kreeg De Bruyne de leiding in handen. Hij hield diverse voordrachten voor het **Willemsfonds** en het **Hooger Onderwijs voor het Volk**. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1907 haalde hij het als kandidaat voor de Vlaamsgezinde liberalen. Samen met **Paul Fredericq** en **Jozef-Frederik Vercoullie** stichtte hij een Vlaams liberaal perskantoor om de V.B. meer bekendheid te geven bij de Franstalige pers. In 1908 was hij ambtenaar van de burgerlijke stand en schepen van openbare gezondheid in Gent. Vanaf 1913 werd hij schepen van onderwijs en van 1909 tot 1931 was hij lid van de Oost-Vlaamse provincieraad.

Als lid van de tweede **hogeschoolcommissie** (1907) ijverde De Bruyne voor het aan bod komen van het Vlaamse standpunt in verband met de Vlaamse hogeschool in de liberale loges. Tijdens de algemene vergadering van het Willemsfonds in 1912 reageerde hij op de stichting van de **Assemblée wallonne**: "De Vlamingen vroegen als echte vaderlanders geen federalisme maar vreesden er evenmin voor." In 1913 pleitte hij in een vergadering van de **Vlaamsche Liberale Vereeniging** te Gent voor

een eerlijker regeling van het talenvraagstuk in het leger. De Bruyne was in april 1914 een van de ereleden van het Vijfde Groot-Nederlands Studentencongres, dat georganiseerd werd door Jan D. Domela Nieuwenhuis Nyegaard, Marcel Minnaert, Joris van Severen en anderen.

Hij weigerde onder de Duitse bezetting de vooroorlogse wet van 1914, een mijlpaal in de vernederlandsing van het lager onderwijs, uit te voeren. Als voorzitter van de Vlaamsche Liberale Vereeniging ondertekende hij samen met onder meer Fredericq twee moties (februari-maart 1915) waarin zij zich distantieerden van het activistische blad *De Vlaamsche Post*, het orgaan van de Jong-Vlamingen. De Bruyne verzette zich ook tegen de von Bissing Universiteit en had in dit verband het zogenaamde manifest-Louis Franck ondertekend. Zijn optreden tegen een paar activistische leraars en zijn weigering nog verder te doceren aan de vernederlandsste Gentse universiteit bezorgden hem moeilijkheden met de Duitse bezetter, wat uiteindelijk op 24 juli 1916 leidde tot zijn ontslag als schepen. Hij werd op 28 juli 1916 gedeporteerd naar Duitsland, eerst naar Gütersloh nadien naar Celle en uiteindelijk naar Hildesheim. Kort na zijn terugkeer in 1918 verloor De Bruyne zijn schepenambt, nadat hij had geweigerd de motie voor het behoud van een Frans-talige universiteit goed te keuren. Hij werd wel lid van de commissie die een studie moest maken over het overgangsregime bij een eventuele vernederlandsing en hij ondertekende een manifest van de liberale flaminganten waarin de Vlamingen werden opgeroepen "fier en vrij voor hun rechten op te komen". Intussen bleef hij als tegenstander van de boycot van de wet-Nolf (Nolf-barak) ijveren voor de benoeming van Vlaamsgezinde professoren. In 1927 werd hij rector en in 1929 administratief inspecteur van de Gentse universiteit. De Bruyne wijdde in *De Nieuwe Gids* ook enkele artikels aan de vernederlandsing van het hoger onderwijs.

LITERATUUR: G. Berghmans, 'L'arrestation et la détention en Allemagne de M. Camille De Bruyne', in *Revue belge des Livres, documentations et archives de la guerre 1914-1918*, jg. 2 (1926); – P. van Oye, 'Prof. dr. C. de Bruyne', in *Aula* (1937); – L. Elaut, 'Een Vlaamsgezinde in het voetspoor van Metchikoff', in *WT*, jg. 18 (1959); – D. Vanacker, 'Bruyne, Camille de', in *NBW*, XII, 1987; – id., *Het activistisch avontuur*, 1991.

KAREN VAN HOORICK